

Referente al Pan

VÍTOR B.

MINIATURA DEL UNIVERSO

Un Universo en miniatura el grano de trigo. Todo cuanto el ser humano pueda desear para su sobrevivencia está contenido en esa creación de la naturaleza que es el grano de trigo. Glicidos, prótidos, lípidos, elementos minerales (fósforo, magnesio, hierro, zinc, cobre manganeso, etc.) diastasas y vitaminas. Todo esto se encuentra en un grano de trigo. Se sabe que todas estas sustancias son esenciales para la vida humana. Por tal razón no extraña que una conferencia internacional de científicos consagrados a los problemas de la nutrición, hayan emitido entre otras, la siguiente conclusión:

"EL PAN nacido del grano de trigo tiene que ser el soporte básico de nuestra alimentación diaria".

UN HOMBRE QUE TENÍA RAZÓN

Hace tiempo el ingeniero-director de unas minas de carbón, recibió la carta de un minero en la que éste lamentaba amargamente de la exigüedad de su salario, dando entre otras informaciones, de que sólo de PAN comía tres kilos diariamente. El director creyó que se trataba de un embuste pero hizo llamar al capataz y le mostró la carta preguntando si había algún minero con el nombre del que suscribía la carta.

El capataz sonrió y contestó afirmativamente, añadiendo Sr. Director, quisiera llevar este hombre a su presencia. Pues tráigalo acá, dijo el Director. Luego que el autor de la epístola compareció ante el Director no tuvo necesidad de oírlo para darle la razón. Se trataba de un gigante de más de dos metros de altura y la envergadura de un coloso. En verdad que para alimentar un cuerpo como aquél no era suficiente una dieta normal. Y le concedió el aumento de sueldo.

PETIT HOMETAGE ALS FORNERS DE COVES

Forners...	de les hores mal dormides i els jorns que's enfanat
Que n'era de bo	ho de dir-te a tu i als altres.
aquell pa que fa pastures	Vells FORNERS teniu la joia que heu fet PA per als vostres fills.
Els teus dies prou s'afanyaven	
i el teu anhel era gran	I ben PA heu guanyat la glòria de tots el herois senzils
els impulsos prou lluitaven	de tots el herois senzils
amb fermesa i gran ateny	que amb pau lluiten cada dia en batalles sense crits,
Mes tu ja ho saps ara	amb silenci, sense orgia
del llang no se'n por fer PA	i amb la quietud de la nit.
Pero tu el portaves...	
i ara el teu no n'hi haard	
Ara que les terres meues cansades	
tenen el repàs guanyat	

VÍCTOR B.

BIOGRAFIA D'EN JAUME I EL CONQUERIDOR I ELS REIS D'ARAGÓ, CATALUNYA I VALENCIA FINS EN FERRAN II EL CATOLIC

A l'altre banda dels Pirineus, a la ciutat de Mulpallar, dia 1 de febrer de 1208, neixia un infant, fill únic de Pere el Catòlic i l'única esposa Na Maria, que va ser batejat amb el nom de Jaume.

A tres anys d'edat va ser lliurat pels seus pares i una gran part de la seva vida va ser dedicada a la guerra i a la conquesta.

Als pares moriren a poc temps, per això En Jaume, a cinc anys d'edat, era ja rei d'Aragó, compta de Barcelona i senyor sobirà de Montpel·lier.

El Nunci Apostòlic Pere Beneventano, va concloure el petit Rei a Urdia i l'Arquibisbe de Tarragona el presentant en braços a les Corts Catalanes i Aragoneses allí reunides. Tots els procuradors aclamaren al nou sobirà i le reteren homenatge i jurament de fidelitat.

L'aplicació del nostre Rei Xiquet a l'estudi, queda ben palesa en el llibre d'apunts que va escriure en aquella edat tan tendra, on recollia als ensenyaments dels seus preceptors; "Llibre de la Saviesa" el va anomenar, i el va escriure en la seva llengua materna, la catalana, parlada també a Montpel·lier i altres estats del migdia de França.

A nou anys d'edat es va posar al front dels afers d'Estat. Després d'haver comunicat la seva decisió a Saragossa, va anar a Barcelona a fi de fer el jurament als Usatges de Catalunya.

En Jaume no era nat per a la vida ociosa i seguidament pensà col·laborar a la tasca de la Reconquesta. A tal fi, havent aplegat una Assemblea de senyors a Tarragona, exposant els seus intents i obtinguda l'aprovació i ajut dels cavallers, començà per l'altre costat de l'Ebre.

Tanmateix, el Rei Comte en el seu zel per la religió l'empenyia a la lluita: així, després de haver consultat a les corts catalanes, manjant la conquesta de les Illes Balears, tingué una gloriosament pagada realitzar un cine mesos, embarcant des de Cambrils.

Amb l'autorització d'En Jaume, En Blasc d'Alagó començà la conquesta apoderant-se de Móra, Sant Mateu, Les Coves i demés pobles del Maestrat l'any 1232. Després, des de Torà a Xerica no va trair cap resistència. L'exercit cristià es componia de vint-i-cinc mil d'infanteria i dos mil cavallers. Barriana va oposar la primera resis-

tència seriada amb tan sols dos mil i cinc-cents guerrers. El setge va durar tres mesos, i a la fi el 24 de juliol es va rendir la ciutat, a la qual En Jaume traslladà el seu quarter-general.

L'any 1235 va haver una treua en la guerra amb motiu del casament del Rei Jaume a Barcelona amb Na Violant, filla d'Andreu II d'Anglaterra.

Després de les festes de Pasqua de 1238 començà el moviment de tropes des del Puig vers la capital. Primer conqueriren el raval de Rusaia i el final d'abril la ciutat estava ja tota circumdada i assejada.

L'auxili cristià es componia dels homes que aportaren les Ordres Militars del Temple, l'Hospital, Calatrava i molts senyors catalans i aragonesos. El total de guerrers era mil cavallers i seixanta mil d'infanteria; la guarnició mora de València es componia tant sols de deu mil homes, als quals optaren per tancar-se dins la ciutat i organitzar la resistència; però el rei moro de València Zayen, en veure que la resistència era inútil, demanà la pau i el rei la rendició de la ciutat, el dia 28 de setembre de 1238.

Després de les negociacions va ser redactat definitivament el tractat de rendició, segons el qual, la família reial mora aniria escoltada pels cristians a Dama, en possessió la seva Cort; la família seria el rei Xiquet.

El 9 d'octubre va ser la solemne entrada d'En Jaume el Conqueridor a la ciutat de València, muntat a cavall i acompanyat de la seva esposa la Regina, les seues filles les infantesses, l'Arquibisbe de Tarragona i el du Narboceta, i tots als altres bisbes i cavallers.

La capital de les 1.615 cases que tenia, 1018 varen ser donades als catalans i 597, als aragonesos. Els pobles van ser donats als diferents senyors que havien aportat diners i homes per a la guerra, segons costums de aquella època.

Les primeres Corts Valencianes van ser integrades, com no podia ser d'altra manera, per catalans i aragonesos. Estigueren reunides durant dotze anys a causa dels grans debats, puix als aragonesos volien que el País Valencià formés anexionat a Aragó. A la fi triunfà

el pensament del Conqueridor, el qual fundà un nou regne amb lleis pròpies, els Furs redactats primerament en llatí i traduïts després al català-valencià.

L'any 1251 el rei Jaume va atorgar esciptura autoritzant la fundació de la ciutat de Castelló de la Plana. El mateix any va morir la reina Na Violant, la qual deixà nou fills. En Jaume encara va contractar un altre matrimoni amb la dama aragonesa Na Teresa Gil de Viçorria, de la que tingué dos fills més. Les despeses d'aquesta segona reina feuen a València en el Convent de la Zaida dins de la clausura, convent fundat per la mateixa Regina, la qual va morir allí els seus últims moments de la vida.

Els moros valencians amb l'ajut dels banimeites a la Península, es varen sublevar acaballats per Abrahim, ocaï de Muntana.

El rei Jaume, ja vell, xurats i malalt, encara va tindre ordiment per anar a Xativa i combatre els rebells. En l'any 1275; l'any següent es va agreujar la malaltia del Rei. En el mes de juny, assabentat que els cristians havien estat derrotats a Lluchent i que els moros havien tallat el cap a tots els cavallers i captivat el tinent del Temple, volia a tota ultrança anar de Xativa per combatre la marisma; però a llevar-se del llit, para caigué sense forces. Alshunes muntà que el tregueren en la llitera i quant arribà al camp de batalla brandant l'espasa des del llit, retornava l'infant Pere victorós, el qual, en veure a son pare en tal estat, el va rebre acarant-lo i manà conduir-lo a València, puix que el Rei havia manifestat el seu desig de morir a Poblet. En passar per Alzira rebé als darrers Scyramants i la invisió de l'habit ciutenc, i en arribar a València deixà d'aixir, el 27 de juliol de 1276, als seixanta-vuit anys d'edat i seixanta tres de regnat, dels quals trenta-vuit regnà a València.

De moment fou soterrat a la Catedral i dos anys mes tard va ser traslladat al Monestir de Poblet amb gran acompanyament.

Els seus successors d'Aragó, Catalunya i València fins a En Ferran II el Catòlic, foren els següents:

1276 a 1285	.....	Pere I el Gran
1285 a 1291	.....	Alfons I el Liberal
1291 a 1327	.....	Jaume II el Just
1327 a 1336	.....	Alfons III el Benigne
1336 a 1387	.....	Pere II el Ceremonios
1387 a 1395	.....	Juan I el Capdador
1395 a 1410	.....	Martí I l'Humà
1410 a 1416	.....	Ferran I el Antiquera
1416 a 1458	.....	Alfons III el Magnanim
1458 a 1479	.....	Juan II l'Obstinat
1479 a 1516	.....	Ferran II el Catòlic

FI DE LA CONFEDERACIÓ